

Odgovornost - „osobna“ i „društvena“

Promišljanje je posao mnogih; odlučivanje pak samo jednoga.

Charles De Gaulle

Kada mislimo na odgovornost kao osobinu ličnosti, odgovornu osobu obično definiramo kao onu koja je spremna snositi posljedice svog ponašanja. U praksi najviše dolazi do izražaja upravo onda kada je nema, ili kada je nema u dovoljnoj mjeri.

Bilo kakav veći uspjeh zahtijeva preuzimanje odgovornosti. Međutim, danas su ljudi uglavnom u većoj mjeri usmjereni na svoja prava nego obveze. Mnogima je puno lakše izigravati žrtvu i okrivljavati druge, svoje roditelje, bračnog partnera, državu, profesore.

Ako nismo odgovorni prvenstveno prema sebi, kako ćemo biti odgovorni prema drugima?

Osobna odgovornost je odgovornost prema vlastitom životu (individualna, egzistencijalna odgovornost). Odgovornost za naša postupanja kao npr. kako ćemo postupati sa svojim tijelom, intelektom, kako ćemo postaviti granice prema drugima i sl. Ljudi se razlikuju po tome u kojoj mjeri preuzimaju osobnu odgovornost za svoje ponašanje i posljedice tog ponašanja.

S druge strane, društvena odgovornost je odgovornost jednih za druge, i jednih prema drugima (u obitelji, zajednici, društvu i svijetu).

Ako postoji osobna odgovornost, automatski se preuzima i društvena odgovornost.

Odgovornost je ključna za postizanje suradnje (potreba za dobrim odnosima s drugima i da udovoljavamo tuđim zahtjevima i interesima) uz očuvanje integriteta (potreba da udovoljimo sebi i da zastupamo svoje interese).

Umijeće dobrih odnosa sastoji se od suradnje s drugima bez poništavanja našeg integriteta tj. naše osobnosti. Ukoliko surađujemo više nego bismo to htjeli javlja se prvo unutarnji pa potom vanjski sukob.

Postoje dva načina kako možemo pokušati riješiti unutarnji sukob: 1) tako da surađujemo svjesni svojih granica, čuvajući vlastiti integritet i 2) preuzimanjem odgovornosti za svoje odluke (za sve što radimo imamo izbor npr. studirate nešto što ste sami odabrali i pristali studirati). Ponekad ćemo shvatiti da to nije ono što želimo, ali taj unutarnji sukob riješit ćemo tako da se suočimo s našom odlukom, preuzmemo odgovornost za nju i napravimo plan za daljnje postupanje. Važno je znati radimo li nešto zato što to biramo ili s osjećajem da nešto moramo napraviti.

U ovom procesu očuvanja našeg osobnog prostora tj. integriteta vrlo je važno poznavanje, a potom i postavljanje vlastitih granica. Pritom koristimo osobni jezik izražavajući svoju emociju i stav vezano za određenu situaciju (želim, ne želim, hoću, itd.). To se zovu JA poruke. Puno ih je bolje koristiti u komunikaciji jer izražavaju ono što nas osobno smeta ili što smatramo točnim ili netočnim, bez optuživanja i vrednovanja drugoga, što činimo kada koristimo TI poruke (npr. kada kažemo cimeru/ici: „Uvijek ostaviš neurednu sobu“ umjesto „Smeta me kada soba nije pospremljena“.)

Ali jasno je da život često od nas traži da surađujemo do te mjere da izgubimo pojam o vlastitim granicama, što onda dovodi do sukoba i nerazumijevanja u odnosima s kolegama, prijateljima, cimerima, roditeljima, partnerima.

Ljudi koji preuzimaju odgovornost imaju neke zajedničke osobine:

Dovrše započeti posao – ono što mogu napraviti danas, ne prebacuju za sutra.

Spremni su raditi i više – odgovorni su i ne bune se da nešto nije njihov posao. Spremni su napraviti sve što treba kako bi dovršili posao.

Vodi ih izvrsnost – ljudi koji žele izvrsnost, naporno rade i idu prema njoj u pravilu su i odgovorni. Izvrsnost je veliki motivator. Stres se javlja kada dajete manje nego što možete.

Idu dalje bez obzira na situaciju – ključna kvaliteta odgovorne osobe jest sposobnost dovršavanja posla.

Dragi studenti vjerujte u sebe. Dragi roditelji vjerujte u svoju djecu koji su sada odrasle, zrele osobe koje se trebaju brinuti same za sebe i donositi samostalne odluke o svom životu.

Svi uspješni ljudi morali su nadvladati svoje strahove i proračunato preuzeti rizike. Strah se najlakše i najučinkovitije prevladava kada se s njim suočite izravno i kada poduzimate odvažne, odlučne poteze. Što više budete preuzimali odgovornost i donosili odluke, to će vam ona biti prirodija i lakša.

Na ova i mnoga slična pitanja pokušavamo naći odgovore zajedno sa studentima i njihovim roditeljima koji se jave na našu adresu e-pošte kako bi dogovorili individualno savjetovanje:

savjetovaliste@vskairos.hr